

**Minister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw
en Plattelandsbeleid**

**Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke
Ordening en Sport**

BISNota aan de Vlaamse Regering

Betreft: Integraal Handelsvestingsbeleid

Inleiding

De Vlaamse Regering heeft er in de legislatuur 2009-2014 voor gekozen om van het detailhandelsbeleid een prioriteit te maken. Niet enkel omdat de detailhandel een belangrijke sector is binnen de Vlaamse economie, maar ook omdat de sector in transformatie is en deze ontwikkelingen zich zowel economisch als ruimtelijk laten voelen. Al verschillende decennia wordt een verspreiding van de detailhandelszaken opgemerkt, die leidt tot hogere leegstandscijfers in de stedelijke kernen en een uitbreiding van de handelslinten langs de steenwegen. Deze vaststelling en de gevolgen ervan voor de leefbaarheid van de steden en gemeenten in Vlaanderen vormt de aanleiding tot het voeren van een kernversterkend beleid. De inzet op kernversterking dient samen te gaan met een aanbodbeleid dat kan voldoen aan de vraag uit de sector en het verhogen van de voorspelbaarheid voor ontwikkelaars en retailers wanneer zij een project of (nieuwe) vestiging willen opnemen. Verder is er ook nood aan afstemming in visievorming en een degelijke monitoring van het beleid.

In dit licht keurde de Vlaamse Regering op 23 juli 2010 de startnota 'Winkelen in Vlaanderen' goed. In deze startnota wordt de aanzet gegeven tot het voeren van een actief en integraal detailhandelsbeleid met kernversterking en de ondersteuning van de sector als prioriteit. Op 21 december 2012 volgde de goedkeuring van de nota 'Winkelen in Vlaanderen 2.0' waarin het voorstel wordt gedaan tot het voeren van een 'Integraal Handelsvestigingsbeleid' (IHB) na de regionalisering van de wet op de handelsvestigingen zoals wordt voorzien in het institutioneel akkoord voor de zesde

staatshervorming (“Een efficiëntere federale Staat en een grotere autonomie voor de deelstaten”). De voorliggende nota concretiseert het voorstel met betrekking tot het Integraal Handelsvestigingsbeleid.

Het Integraal Handelsvestigingsbeleid bestaat uit een combinatie van maatregelen op planniveau - waarmee in deze nota zowel naar de visiedocumenten als ruimtelijke uitvoeringsplannen, kleinhandelsreglementen en stedenbouwkundige verordeningen gerefereerd wordt - en het behoud van een machtiging voor de vestiging van handelszaken evenwichtig geïntegreerd in het bestaande instrumentarium van de Ruimtelijke Ordening. Het decreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid wordt ingebed in het Grond- en Pandendecreet.

Aangezien de vestiging van detailhandelszaken onder het toepassingsdomein van de Europese Dienstenrichtlijn valt, is er bij de voorbereidingen rekening gehouden met de bepalingen van deze richtlijn en de recente jurisprudentie hieromtrent.

De voorliggende nota bespreekt het voorontwerp van decreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid (zie bijlage).

De nota is opgebouwd in verschillende hoofdstukken.

Een **eerste hoofdstuk** gaat in op het beleidskader waarbinnen het voorstel voor het voeren van een Integraal handelsvestigingsbeleid tot stand is gekomen en geeft tevens informatie over het gevolgde overlegproces.

In een **tweede hoofdstuk** wordt ingegaan op de doelstellingen van het Integraal Handelsvestigingsbeleid.

Een **derde hoofdstuk** van deze nota geeft toelichting bij het instrumentarium dat zal ingezet worden voor het bereiken van de doelstellingen van het IHB. Het voorontwerp van decreet betreffende het IHB gaat samen met een aantal flankerende maatregelen die zullen bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van het IHB.

Een **vierde hoofdstuk** omvat de weerslag van het voorstel op de personeelsinzet, de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en op de lokale besturen.

In een **vijfde hoofdstuk** wordt de kwaliteit van het voorstel besproken. Voor het voorontwerp van decreet betreffende het Integraal handelsvestigingsbeleid werd advies gevraagd aan de dienst wetsmatiging op vlak van taal en wetstechnische kwaliteit. De ReguleringsImpactAnalyse (RIA) die werd opgesteld voor het betreffende voorontwerp van decreet werd eveneens ter advies voorgelegd.

Als laatste wordt een **voorstel van beslissing** geformuleerd voor de Vlaamse Regering inzake het voeren van een ‘Integraal Handelsvestigingsbeleid’.

1. Het beleidskader van het Integraal Handelsvestigingsbeleid

Het voorliggende voorstel betreffende het voeren van een Integraal Handelsvestigingsbeleid is tot stand gekomen in het kader van verschillende beleidsbeslissingen. In dit eerste hoofdstuk wordt achtereenvolgens ingegaan op de volgende beleidsdocumenten die aan de basis liggen van dit voorstel:

- het Vlaams Regeerakkoord 2009-2014 “Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden”;
- de Beleidsnota’s Economie en Ruimtelijke Ordening 2009-2014;
- de Startnota ‘Winkelen in Vlaanderen’ (VR 23 juli 2010);
- de Omzendbrief ‘Ruimtelijk afwegingskader voor Grootschalige detailhandel’ (2011/01);
- het Decreet inzake het Grond- en Pandenbeleid;
- het Institutioneel Akkoord voor de zesde staatshervorming (11 oktober 2011);
- de Europese Dienstenrichtlijn (2006/123/EG, 28 december 2006) en de arresten die betrekking hebben op het voeren van een detailhandelsbeleid op niveau van de (deel)staten;
- de Nota ‘Winkelen in Vlaanderen 2.0’ (VR 21 december 2012).

Tenslotte wordt ingegaan op de huidige federale wet met betrekking tot de vestiging van handelszaken. Bij de opmaak van dit voorstel werd maximaal rekening gehouden met de positieve en negatieve kenmerken van de huidige regelgeving.

1.1 Het Vlaams regeerakkoord 2009-2014

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2009-2014 bevat de volgende paragraaf met betrekking tot detailhandel:

“We stellen een duidelijke visie op over Winkelen in Vlaanderen. De afweging van de inplanting van grote winkelvestigingen zal worden geïntegreerd in de ruimtelijke ordening, waarbij het concept van kernwinkelgebieden wordt ingevoerd en de afbakening van kleinhandelszones wordt aangepast. In een overgangsfase zal een winkelvisie voorwerp uitmaken van een omzendbrief ‘ruimtelijke inplanting van winkelcentra’. De uitgangspunten daarvoor vormen:

- *de complementariteit met de handel en wandel in de binnensteden;*
- *het vermijden van ongewenste aanzuigeeffecten ten nadele van de binnensteden;*
- *het voorkomen van verdere lintbebouwing.”*

Het Regeerakkoord geeft hiermee een duidelijke aanzet tot het voeren van een kernversterkend detailhandelsbeleid in Vlaanderen. Zowel het beleidsdomein Economie als het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening hebben hieromtrent hun verantwoordelijkheden opgenomen door dit op te nemen in de beleidsnota’s.

1.2 De beleidsnota's Economie en Ruimtelijke Ordening

In de beleidsnota Economie vinden we meer duiding over de opmaak van een visie met betrekking tot 'Winkelen in Vlaanderen' (pg. 29) :

"Kleinhandel is de motor van een vitaal stedelijk weefsel. Grootschalige detailhandel in de periferie van de kerngebieden leidt vaak tot een afname van de economische activiteit in de binnenstad met een bedreigend effect op de levensvatbaarheid van de centra. Het kernversterkend karakter van de detailhandel, vormt daarom een van de uitgangspunten voor de beleidsvisie 'Winkelend Vlaanderen' die in het regeerakkoord is opgenomen. Tijdens de ontwikkeling van deze visie zal uitdrukkelijk aandacht geschonken worden aan de ruimtelijke aspecten van dit verhaal. In overleg met de minister van Ruimtelijke Ordening, zal het afwegingskader voor de inplanting van grootschalige detailhandel conform het regeerakkoord worden uitgevoerd."

De beleidsnota Economie legt hiermee de nadruk op de impact van detailhandel op de levensvatbaarheid van de centra. Het beperkt zich hiermee niet tot grootschalige detailhandel. Met betrekking tot de ruimtelijke aspecten en een ruimtelijk afwegingskader voor de inplanting van grootschalige detailhandel wordt verwezen naar de samenwerking met Ruimtelijke Ordening.

In de beleidsnota Ruimtelijke Ordening wordt eveneens gevolg gegeven aan de voornemens in het Regeerakkoord (p. 40):

"Tot slot stel ik een duidelijke visie op over winkelen in Vlaanderen op basis van de studie 'ruimtelijk afwegingskader grootschalige detailhandel' die is afgerond. Doel van de studie was om na te gaan in welke mate de ruimtelijke dynamiek van grootschalige detailhandel te sturen is en met welke maatregelen, dit zowel voor bestaande als nieuwe vestigingen. Het afwegingskader dient in te gaan op aanbodbeleid, herstructurering en optimalisatie en locatiebeleid, met kernversterking als uitgangspunt door het invoeren van kernwinkelgebieden en herziening van kleinhandelszones. Tevens wordt nagegaan hoe kan worden ingespeeld op de dienstenrichtlijn. Finaal zal de afweging van de inplanting van grote winkelvestigingen worden geïntegreerd in de ruimtelijke ordening, waarbij het concept van kernwinkelgebieden wordt ingevoerd en de afbakening van kleinhandelszones wordt aangepast. In een overgangsfase zal een winkelvisie voorwerp uitmaken van een omzendbrief 'ruimtelijke inplanting van winkelcentra', die ik op korte termijn zal opmaken. Ik leg deze omzendbrief voor overleg voor aan de SARO waarin ook de sociale partners zijn vertegenwoordigd. De uitgangspunten daarvoor vormen de complementariteit met de handel en wandel in de binnensteden, het vermijden van ongewenste aanzuigeffecten ten nadele van de binnensteden en het voorkomen van verdere lintbebouwing."

Beide beleidsdomeinen hebben deze beleidsvoornemens opgepakt vanaf het begin van de legislatuur. Het opstellen van de Startnota 'Winkelen in Vlaanderen', de nota 'Winkelen in Vlaanderen 2.0' en het opstellen van het toekomstig Decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid gebeurde steeds in overleg en samenwerking tussen de beleidsdomeinen Economie en Ruimtelijke Ordening.

1.3 De startnota 'Winkelen in Vlaanderen'

In uitvoering van het Regeerakkoord en de beleidsnota's keurde de Vlaamse Regering op 23 juli 2010 de startnota 'Winkelen in Vlaanderen' goed. De startnota vormt de basis voor het voeren van een Vlaams detailhandelsbeleid dat zowel gericht is op het ondersteunen van de sector als op een vestigingsbeleid voor detailhandel dat in lijn ligt met de doelstellingen van het ruimtelijke ordeningsbeleid in Vlaanderen.

Om maximaal in te spelen op de tendensen en de noden op vlak van detailhandel werden er bij de opmaak van de startnota bilaterale gesprekken gehouden met de verschillende stakeholders (Unizo, Voka, Comeos, VVSG, VVP). Ook na de goedkeuring van de startnota werd aandacht besteed aan de dialoog met de belanghebbenden. Voor wat betreft het stimulerende beleid voor de sector werd in de schoot van het Agentschap Ondernemen een stakeholdersplatform opgericht waarop de instrumenten en maatregelen in overleg met de rechtstreeks betrokken actoren verder uitgewerkt werden. Het stakeholdersplatform is samengesteld uit vertegenwoordigers van VVP en VVSG, vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties Voka en Unizo en Comeos. Deze groep werd nog uitgebreid met het Retail Forum Belgium en de Belgisch Luxemburgse Raad voor Winkelcentra voor de besprekingen omtrent de haalbaarheid van een Kenniscentrum Detailhandel in Vlaanderen. Het stakeholdersplatform komt nog steeds geregeld samen om het detailhandelsbeleid van de Vlaamse overheid te bespreken.

Het ruimtelijk-economische luik van de startnota werd ter advies voorgelegd aan de SARO en gelet op de sociaal-economische impact ook aan de SERV. Daarmee werd ingegaan op de vraag van de SERV om voor belangrijke projecten vroegtijdig bij de besluitvorming betrokken te worden. De adviezen werden ontvangen in oktober 2010 en werden meegenomen in de opmaak van de omzendbrief voor de vestiging van grootschalige detailhandel en het voorontwerp van decreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid.

Het overleg werd nog ruimer opengetrokken door de organisatie van een eerste VIA-rondetafel 'Winkelen in Vlaanderen' op 31 januari 2011 in Kortrijk.

Het ruimtelijke luik in de startnota 'Winkelen in Vlaanderen' (pg. 7 en volgende) vormt de aanzet tot het Integraal Handelsvestigingsbeleid dat voorligt in deze nota. Er wordt uitgegaan van het principe van maximale verweving van functies in tegenstelling tot het uitzwermen van functies naar de periferie van kernen. De startnota vormt daarmee de concrete aanzet tot het voeren van een kernversterkend beleid waarbij wel een aanbodbeleid wordt gevoerd voor ruimtebehoevende detailhandel maar waarbij een verdere verlinting van het detailhandels-landschap zoveel mogelijk vermeden wordt. In de startnota wordt achtereenvolgens ingegaan op de vijf doelstellingen voor de Vlaamse Regering.

- Het vermijden van de verdere verlinting:

Het huidig ruimtelijk beleid rond detailhandel waarbij detailhandel in principe toegelaten is in woonzones en woonzones met landelijk karakter en waarbij vergunningen individueel worden afgewogen ten aanzien van de goede Ruimtelijke

Ordering kan de trend tot een verdere verlinting van het winkellandschap onvoldoende in de hand houden.

Daarom wordt in de Startnota voorgesteld te onderzoeken op welke manier de oppervlakte voor detailhandelszaken in bepaalde bestemmingen (woongebieden en woongebieden met landelijk karakter) (decretaal) beperkt zou kunnen worden. Voor het vermijden van een verdere verlinting werd zoals voorgenomen in de startnota reeds een omzendbrief opgemaakt met een afwegingskader voor grootschalige detailhandel (zie 1.4).

De beperkingen voor de vestiging van nieuwe detailhandelszaken op beleidsmatig ongeschikte locaties moet samengaan met het voeren van een actief aanbodbeleid voor de sector (zie verder).

- Het beperken van kleinhandel op bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen worden in essentie ontwikkeld voor niet-verweefbare economische activiteiten. Er wordt daarom aangegeven dat het beleidsmatig niet de bedoeling is om de uitgifte van kavels voor deze doelgroep te ondergraven door deze voorziene ruimte over te laten aan de functie detailhandel.

Om deze doelstelling te bereiken werd in juli 2011 het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de lijst van toelaatbare zonevreemde functiewijzigingen gewijzigd zodat een functiewijziging naar detailhandel op bedrijventerreinen niet langer mogelijk is.

- Het voeren van een aanbodbeleid via zones voor detailhandel

De Vlaamse overheid geeft onder deze doelstelling aan om ook een aanbodbeleid te willen voeren voor detailhandel, met name voor deze vormen van handel die moeilijk inpasbaar zijn in een dichtbebouwde omgeving. Dit vereist een proactieve houding en een detailhandelsvisie van de publieke sector die kan vertaald worden in ruimtelijke uitvoeringsplannen, kleinhandelsreglementen en verordeningen. Met de opmaak van de omzendbrief inzake de inplanting van grootschalige detailhandel kregen de lokale besturen een eerste hulpmiddel om grootschalige detailhandelsprojecten te beoordelen. De startnota gaf hieromtrent ook aan te zullen onderzoeken welke differentiatie inzake de planningsbevoegdheid in functie van de omvang en de reikwijdte van de detailhandel wenselijk is.

- Het waarborgen van de complementariteit met de binnensteden

Onder deze doelstelling wordt in de startnota aangehaald dat Vlaanderen de regionalisering van de wet op de handelsvestigingen zal voorbereiden. De overname van de regelgeving met betrekking tot de vestiging van handelszaken moet de mogelijkheid bieden onze binnensteden te beschermen tegen leegstand. Er wordt daarbij verwezen naar de noodzaak om in overeenstemming te zijn met de Europese Dienstenrichtlijn.

De startnota geeft vier opties voor de regionalisering die zeker verder onderzocht zouden worden, namelijk:

- Het behoud van een aparte socio-economische vergunning
- Het afschaffen van de socio-economische vergunning zonder alternatief

- Integratie in de stedenbouwkundige vergunning
- Integratie in de stedenbouwkundige voorschriften op planniveau via RUP's of via verordeningen.

De Vlaamse Regering uitte hierbij zijn voorkeur om ontwrictingsbeperkende maatregelen op te nemen op planniveau in plaats van op individueel vergunningenniveau zoals het geval is met de huidige federale regelgeving. De bepalingen met betrekking tot het detailhandelsbeleid zouden worden opgenomen in het Grond- en Pandendecreet.

- Het invoeren van het concept kernwinkelgebieden

In het Regeerakkoord wordt gesteld dat het concept van kernwinkelgebieden zal ingevoerd worden. Dat zijn de stads-, gemeente- of dorpskernen die de steden of gemeenten kunnen aanduiden, waarbinnen een 'kernversterkend beleid' wordt gevoerd. De startnota geeft aan te onderzoeken op welke wijze een dergelijk aanduiding best kan gebeuren en welk statuut deze aanduiding dient te krijgen.

Het voorliggend voorstel voor het voeren van een Integraal Handelsvestigingsbeleid werd opgesteld naar aanleiding van deze voornemens en rekening houdend met het gevoerde onderzoek dat in de Startnota werd aangekondigd. Het omvat een pakket maatregelen die op elkaar zijn afgestemd. In hoofdstuk 3 worden zij achtereenvolgens besproken.

1.4 Omzendbrief 'Ruimtelijk afwegingskader voor grootschalige detailhandel'

Zoals werd voorgenomen in het Regeerakkoord en in de startnota 'Winkelen in Vlaanderen' werd er in 2011 een omzendbrief opgemaakt met een afwegingskader voor grootschalige detailhandel. Deze omzendbrief (2011/01) werd opgemaakt door de minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening in samenspraak met de minister bevoegd voor Economie om de gemeentebesturen onder de huidige regelgeving te ondersteunen bij de beoordeling van de vestiging van grootschalige detailhandelszaken. De omzendbrief gaat uit van drie doelstellingen (tegengaan verdere verlinting, voeren van een aanbodbeleid op geschikte locaties en voeren van een kernversterkend beleid).

De omzendbrief is gebaseerd op een uitgebreide studie die in 2009 door het departement Ruimtelijke Ordening werd uitbesteed met als finaliteit het aanreiken van relevante onderbouwing van het ruimtelijke afwegingskader voor grootschalige detailhandel op Vlaams niveau. De omzendbrief werd reeds verspreid en toegelicht aan de lokale besturen.

1.5 Het Decreet Grond- en Pandenbeleid in Vlaanderen

De Startnota 'Winkelen in Vlaanderen 2.0' geeft aan dat de bepalingen met betrekking tot een ruimtelijk beleid voor detailhandel na de regionalisering zullen worden opgenomen in het grond- en pandendecreet.

Artikel 2.1.1 van het Decreet inzake het Grond- en Pandenbeleid (DGPB; Grond- en Pandendecreet) definieert het grond- en pandenbeleid als "de aansturing, de

coördinatie, de ontwikkeling en de aanwending van ruimtelijke en sectorale beleidsstrategieën en instrumenten om de grond- en pandenmarkt te faciliteren, te stimuleren, te bevorderen en desnoods te corrigeren.”

Deze bepaling vervolgt:

“De gewestelijke, provinciale en gemeentelijke overheden richten zich bij de ontwikkeling en de tenuitvoerlegging van het grond- en pandenbeleid op het stellen van doelstellingen van algemeen nut en het regisseren en faciliteren van het bereiken daarvan. Directe overheidsinterventie in de grond- en pandenmarkt is evenwel gerechtvaardigd en noodzakelijk wanneer private actoren niet, of niet alleen, bij machte zijn om de gestelde publieke doelen te bereiken, of wanneer zulks noodzakelijk is om kwetsbare maatschappelijke groepen gelijke kansen te bieden om vrij aan die markt te participeren. Dergelijke directe overheidsinterventie is eveneens gerechtvaardigd indien het optreden van de overheid ten opzichte van private initiatieven kennelijk sociale, economische, financiële, ruimtelijke of milieugebonden voordelen of minderkosten inhoudt.”

Het integraal handelsvestigingsbeleid wordt in belangrijke mate gerealiseerd door de invoeging van een nieuw boek in het Grond- en Pandendecreet. De doelstellingen waarop het Integraal Handelsvestigingsbeleid zich baseert, worden besproken in hoofdstuk 2 van deze nota.

1.6 Het institutioneel akkoord voor de zesde staatshervorming

In het Institutioneel akkoord voor de zesde staatshervorming (“Een efficiëntere federale Staat en een grotere autonomie voor de deelstaten”) wordt voorzien dat het vergunningsbeleid inzake handelsvestigingen en het Nationaal Sociaal Economisch Comité voor de Distributie wordt overgedragen aan de gewesten. Het ontwerp van bijzondere wet met betrekking tot de Zesde Staatshervorming werd goedgekeurd door de Senaat op 28 november 2013 en door de Kamer op 19 december 2013.

Aan de regionalisering van deze bevoegdheid wordt de voorwaarde gekoppeld dat er bij de overdracht in een verplicht overleg moet worden voorzien voor projecten en zones die aan een ander gewest grenzen en door hun omvang en aantrekkingskracht een impact kunnen hebben op een of meerdere andere gewesten. Dit werd als volgt geconcretiseerd in het nieuw artikel 6, § 5bis van de BWHI: *“Alvorens de toestemming kan worden gegeven voor een handelsvestiging, bedoeld in artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 6°, met een netto-handelsoppervlakte van meer dan 20 000 m² gelegen op een afstand van minder dan twintig kilometer van een ander gewest of van verschillende andere gewesten, dient de regering van het gewest op het grondgebied waar de handelsvestiging gelegen is, kennis te geven van het ontwerp van handelsvestiging aan de regering van elk betrokken gewest. Indien de regering van een betrokken gewest hierom verzoekt, wordt er tussen de betrokken regeringen overleg gepleegd.”*

De Vlaamse regering heeft zich in verschillende stappen voorbereid op de regionalisering van de bevoegdheden. In een eerste stap werd zoveel mogelijk informatie verzameld over de omvang en de gevolgen van de

bevoegdheidsoverdrachten. In een tweede stap werd het 'Groenboek voor de zesde staatshervorming' opgesteld dat door de minister-president werd voorgesteld aan het Vlaams Parlement op 23 september 2013. Dit groenboek wordt opgevat als een reflectie- en consultatiedocument dat een analyse bevat van de bevoegdheidsoverdrachten en de mogelijke beleidsopties die daaruit voortvloeien. In dit groenboek worden geen uitgewerkte beleidsvoorstellen of standpunten opgenomen. Voor de vergunningen inzake handelsvestigingen werd dit als uitzondering hierop, wel gedaan en werd een bepaalde optie naar voor geschoven die nu reeds aan de Vlaamse Regering kan voorgelegd worden.

Om de overgang naar een Vlaamse Reglementering zo kort mogelijk te houden was het opportuun reeds te starten met het voorbereidend studiewerk en de opmaak van ontwerp teksten voor de Vlaamse Regelgeving. Na de goedkeuring van de startnota 'Winkelen in Vlaanderen' door de Vlaamse Regering (juli 2010) werd er daarom een juridische analyse gestart om de opties van een Vlaamse Reglementering te onderzoeken en dit in het licht van de doelstellingen van de Vlaamse Regering omtrent detailhandel en rekening houdend met de Europese Dienstenrichtlijn. In het kader van dit onderzoek werden de verschillende bestuursniveaus en de sector (ontwikkelaars en retailers) samengebracht om de voor- en nadelen van de verschillende opties te bespreken. Het onderzoek werd afgerond in het najaar van 2012 met een voorstel voor het voeren van een 'Integraal Handelsvestigingsbeleid' na de regionalisering. Het Integraal Handelsvestigingsbeleid is gebaseerd op de beleidsprincipes zoals vooropgesteld in het Regeerakkoord en de startnota 'Winkelen in Vlaanderen'. Om te vermijden dat de transitieperiode zeer lang zou duren is de optie tot het voeren van een Integraal Handelsvestigingsbeleid dan ook verder uitgewerkt tot een voorontwerp van decreet. Het was voor dit thema niet overbodig hier reeds mee te starten in de huidige legislatuur.

1.7 Overgangsregeling

De bevoegdheid over de wet op de handelsvestigingen wordt per 1 juli 2014 een bevoegdheid van de gewesten. Tussen deze datum en de definitieve goedkeuring zal de huidige wetgeving van kracht blijven.

Voor de samenstelling van het Nationaal Sociaal Economisch Comité voor de Distributie en het Interministerieel Comité voor de Distributie gedurende deze tussenperiode, zal nog een apart BVR worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Daarin zullen nog enkele administratieve procedures worden afgestemd op de gewestbevoegdheid.

Een eventuele en gewenste betrokkenheid van de federale diensten gedurende deze tussenperiode, zal deel uitmaken van de protocolovereenkomst die momenteel wordt voorbereid.

1.8 De Europese Dienstenrichtlijn

De voorbereiding van de regionalisering van de wet op de handelsvestigingen werd gemaakt in het kader van de Europese Dienstenrichtlijn. Deze richtlijn (2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006) is een uitvoering van twee van de vrijheden uit het EG verdrag, namelijk het vrij verkeer van vestiging

en het vrij verkeer van diensten en heeft tot doel deze vrijheden binnen de Europese Unie te bevorderen door een reeks barrières te verlagen of te verbieden. De richtlijn trad in werking op 28 december 2006 en verplichtte de lidstaten een aanpassing van de nationale wetgeving uit te voeren tegen 28 december 2009.

Het beleid inzake de vestiging van handelszaken valt onder het toepassingsgebied van de EDRL en moet daarom voldoen aan alle voorwaarden die de dienstenrichtlijn oplegt ten opzichte van vergunningstelsels die de vestiging van diensten kunnen beïnvloeden.

Artikel 9.2 van de Dienstenrichtlijn bepaalt dat de lidstaten de toegang tot en de uitoefening van een dienstenactiviteit (waaronder detailhandel) niet afhankelijk mogen stellen van een vergunningsstelsel, tenzij aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- het vergunningstelsel heeft geen discriminerende werking jegens de betrokken dienstverrichter;
- de behoefte aan een vergunningstelsel is gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang;
- het nagestreefde doel kan niet door een minder beperkende maatregel worden bereikt, met name omdat een controle achteraf te laat zou komen om werkelijk doeltreffend te zijn.

Met betrekking tot deze tweede voorwaarde kan gewezen worden op artikel 4.8 van de Dienstenrichtlijn, dat bepaalt dat onder dwingende redenen van algemeen belang zoals bedoeld in artikel 9.2, b) moet worden verstaan: "redenen die als zodanig zijn erkend in de rechtspraak van het Hof van Justitie; waaronder de volgende gronden: openbare orde, openbare veiligheid, staatsveiligheid, volksgezondheid, handhaving van het financiële evenwicht van het socialezekerheidsstelsel, **bescherming van consumenten**, afnemers van diensten en werknemers, eerlijkheid van handelstransacties, fraudebestrijding, **bescherming van het milieu en het stedelijk milieu**, diergezondheid, intellectuele eigendom, behoud van het nationaal historisch en artistiek erfgoed en doelstellingen van het sociaal beleid en het cultuurbeleid".

Deze (niet-limitatieve) opsomming van 'dwingende redenen van algemeen belang' maakt het mogelijk voor de lidstaten om voor het waarborgen van bepaalde doelstellingen in hun beleid die zij als dwingende redenen van algemeen belang beschouwen toch enige beperkingen op te leggen aan de vestiging van diensten. Echter, moet er ook in het geval steeds rekening gehouden worden met een aantal andere voorwaarden van de Europese Dienstenrichtlijn. De volgende voorwaarden zijn bepalend bij het tot stand brengen van nieuwe regelgeving met betrekking tot de vestiging van diensten:

- overlappende vergunningsvoorwaarden zijn niet toegelaten (art.10.3 EDRL)
- er zijn duidelijke en ondubbelzinnige vergunningscriteria vereist (art.10)
- het vergunningsstelsel mag niet afhankelijk zijn van (door de EDRL bepaalde) verboden eisen (het begrip 'eis' wordt gedefinieerd onder art.4.7).

Deze laatste voorwaarde is een bepalende factor in het tot stand brengen van het IHB vermits artikel 14.5 EDRL de lidstaten het verbod oplegt om de vergunning afhankelijk te stellen van economische criteria. Dit verbod heeft geen betrekking op

planningseisen waarmee geen economische doelstelling wordt nagestreefd maar die voortkomen uit dwingende redenen van algemeen belang.

Ook overweging 66 bij de Dienstenrichtlijn is zeer bepalend voor het opstellen van een beleid inzake de vestiging van handelszaken. Er wordt gesteld dat de toegang tot de uitoefening van een dienstverlenende activiteit op het grondgebied van een lidstaat niet onderworpen mag worden aan een economische test. Het verbod op de hantering van economische tests als vergunningsvoorwaarde betreft deze tests als zodanig en niet eisen die om dwingende redenen van algemeen belang objectief gerechtvaardigd zijn, zoals de bescherming van het stedelijk milieu en doelstellingen op het gebied van het sociaal beleid of de volksgezondheid.

Tenslotte zijn er ook de 'aan evaluatie onderworpen eisen' (art.15.3). De belangrijkste eis in het kader van dit voorstel voor het voeren van het IHB is dat de lidstaten moeten onderzoeken of de toegang tot of de uitoefening van een dienstenactiviteit in hun rechtsstelsel afhankelijk wordt gesteld van onder andere kwantitatieve of territoriale beperkingen, met name in de vorm van beperkingen op basis van de bevolkingsomvang of een geografische minimumafstand tussen de dienstverrichters;

Er wordt verwezen naar de memorie van toelichting voor een uitgebreidere beschrijving van de relevante bepalingen van de Europese Dienstenrichtlijn en belangrijke arresten van het Hof van Justitie met betrekking tot het voeren van een detailhandelsbeleid sinds de inwerkingtreding van de Europese Dienstenrichtlijn.

In hoofdstuk 2 van deze nota worden de doelstellingen van het Integraal Handelsvestigingsbeleid beschreven. Deze doelstellingen worden beschouwd als dwingende redenen van algemeen belang waarvoor het voor de Vlaamse Regering noodzakelijk is regelgeving op te stellen inzake de vestiging van handelszaken. Vanzelfsprekend houdt het voorliggende voorstel voor het voeren van een integraal handelsvestigingsbeleid rekening met de voorwaarden en de verboden en aan evaluatie onderworpen eisen voor vergunningen gesteld door de Europese Dienstenrichtlijn en met de reeds gevoerde rechtspraak van het Hof van Justitie over deze aangelegenheid.

Bij de voorbereiding van het voorliggend voorontwerp van decreet werd reeds een informeel gesprek gehouden met de Europese Commissie. Daarbij werd vooral de klemtoon gelegd op de motivatie van de afwegingscriteria opdat het Hof van Justitie deze zou goedkeuren. In paragraaf 0 van deze nota gaan we in op de wijze waarop het voorstel tot het voeren van een Integraal Handelsvestigingsbeleid werd afgestemd op de relevante bepalingen van de EDRL.

1.9 Nota 'Winkelen in Vlaanderen 2.0'

Op 21 december 2012 werd de nota 'Winkelen in Vlaanderen 2.0' goedgekeurd door de Vlaamse Regering waardoor de grote lijnen van het voorliggend ontwerpdecreet reeds gevalideerd werden.

Na de goedkeuring van de startnota werd door het Agentschap Ondernemen in samenwerking met het departement Ruimte Vlaanderen een onderzoek opgestart naar de mogelijke opties voor een Vlaamse reglementering betreffende de handelsvestigingen. Het onderzoek bevatte een uitgebreide juridische analyse van alle mogelijke opties voor het voeren van een kernversterkend detailhandelsbeleid en de opmaak van een ReguleringImpactAnalyse van de verschillende mogelijkheden. In het kader van de juridische analyse werd een overleg georganiseerd met juristen met expertise op vlak van handelsvestigingen. Voor de opmaak van de ReguleringImpactAnalyse werden de verschillende bestuursniveaus en de sector (ontwikkelaars en retailers) samengebracht om de voor- en nadelen van de verschillende opties te bespreken. Het onderzoek werd afgerond in het najaar van 2012 met als gekozen optie het voeren van een 'Integraal Handelsvestigingsbeleid'. Het Integraal Handelsvestigingsbeleid is gebaseerd op de beleidsprincipes zoals vooropgesteld in het Regeerakkoord en de startnota 'Winkelen in Vlaanderen'.

De nota 'Winkelen in Vlaanderen 2.0' omvat verder een korte schets van de detailhandelssector en een aantal initiatieven ter ondersteuning van de sector (commerciële inspiratie) en het kernversterkend beleid van de lokale besturen (Programma Handelskernversterking).

Op 15 maart 2013 werd een tweede VIA-rondetafel georganiseerd waarop de nota 'Winkelen in Vlaanderen 2.0' werd toegelicht aan het brede publiek. Deze Via-rondetafel 'Een geïntegreerd kernversterkend detailhandelsbeleid voor uw gemeente' ging door in het congrescentrum Lamot in Mechelen en trok net zoals de eerste VIA-rondetafel met betrekking tot detailhandel en groot aantal geïnteresseerden.

1.10 De huidige federale wetgeving betreffende de handelsvestigingen

De huidige federale wetgeving betreffende de vestiging van handelszaken kent een lange totstandkomingsgeschiedenis. Voor een uitgebreide toelichting hierover verwijzen we naar de memorie van toelichting van het ontwerpdecreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid (zie bijlage).

Door de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen werden de oprichting, de exploitatie, de uitbreiding en de belangrijke wijzigingen van grootschalige winkels en winkelcomplexen vergunningsplichtig. Middels deze vergunning, sociaal-economische machtiging genoemd, beoogde de federale wetgever de aangroei van shoppingcentra, supermarkten, baanwinkels en andere grote verkoopoppervlakten te beheersen om op die manier een juist evenwicht te behouden met de kleinschalige kleinhandelsbedrijven in de stads- en dorpskernen.

De wet van 29 juni 1975 kende door de jaren heen een heel aantal wijzigingen (zie memorie van toelichting IHB). Sinds de aanpassing van 2004 is de procedure voor de socio-economische vergunning vereenvoudigd en wordt de verantwoordelijkheid voor de afgifte van deze vergunning bij de gemeenten gelegd, weliswaar met een verzekerde betrokkenheid van naburige gemeenten bij grensoverschrijdende ontwikkelingen.

De laatste wijziging van de wetgeving inzake de vergunning van handelsvestigingen werd in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd op 29 december 2009 en behield een

wijziging van de vergunningscriteria om deze conform te maken met de EDRL-voorwaarden voor vergunningen. De wettelijke criteria voor de beoordeling van socio-economische vergunningen werden gewijzigd.

In onderstaande tabel staan de oude en de nieuwe wettelijk criteria naast elkaar. De procedure en het toepassingsgebied bleven dezelfde.

Oude vergunningscriteria	Nieuwe vergunningscriteria 2009
De ruimtelijke ligging van de handelsvestiging	De ruimtelijke ligging van de handelsvestiging
De belangen van de consument	De bescherming van de consument
De invloed van het ontwerp op de werkgelegenheid	Het respect voor de sociale wetgeving en het arbeidsrecht
De gevolgen van het ontwerp op de bestaande handelszaken	De bescherming van het stedelijk milieu

Op 22 december 2010 werd ook het Koninklijk besluit van 13 januari 2010 tot wijziging van het KB van 22 februari 2005 tot verduidelijking van de criteria waarmede rekening moet worden gehouden bij het onderzoek van ontwerpen van handelsvestiging en de samenstelling van het sociaal-economisch dossier gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De vier wettelijke criteria werden als volgt verduidelijkt:

1. De ruimtelijke ligging van de handelsvestiging:

- de inpassing van de handelsvestiging in de plaatselijke ontwikkelingsprojecten of binnen het kader van het stedenpatroon;
- de bereikbaarheid van de nieuwe vestiging via het openbaar vervoer en via individuele transportmiddelen .

2. De bescherming van de consument:

- de naleving van de vigerende wetgeving inzake consumentenbescherming.

3. Het respect voor de sociale wetgeving en het arbeidsrecht:

- de naleving van de sociale wetgeving;
- de naleving van de arbeidswetgeving.

4. De bescherming van het stedelijk milieu:

- het effect van de inplanting inzake duurzame mobiliteit, meer bepaald het gebruik van de ruimte en de verkeersveiligheid;
- het effect van de inplanting van de handelsvestiging op de stadskern in het kader van de planologische vereisten.

Door de wijziging van de vergunningscriteria wordt algemeen aangenomen dat de wet op de handelsvestigingen uitgehoud werd. Aan het tweede en het derde criteria

wordt voldaan wanneer een verklaring op eer wordt afgelegd dat deze wetgeving zal nageleefd worden.

Over het eerste en het vierde criteria zijn discussies gevoerd betreffende de overlap van deze criteria met de gewestelijke regelgeving inzake Ruimtelijke Ordening en mobiliteit. In een belangrijk arrest nr. 211 8.92 van 10 maart 2011 heeft de Raad van State recent ook geoordeeld dat de overheden bevoegd voor het verlenen van de sociaal-economische vergunning verplicht zijn tot een planologische toets. Het heet dat de verordenende kracht van de plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen zich opdringt aan het Interministerieel Comité voor de Distributie (en dus mutatis mutandis ook aan het college van burgemeester en schepenen) wanneer het uitspraak moet doen over een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning voor een handelsvestiging. Aldus moet een sociaal-economische vergunning geweigerd worden indien de handelsvestiging niet past in de bindende bepalingen van een aanlegplan of een ruimtelijk uitvoeringsplan.

Binnen het Integraal Handelsvestigingsbeleid wordt de overlap van beoordelingscriteria voor de vestiging van een handelszaak geminimaliseerd zodat er geen sprake meer kan zijn van een dubbele vergunningsplicht voor de vestiging van één en dezelfde dienst.

2 De doelstellingen van het Integraal Handelsvestigingsbeleid

Vooraleer in te gaan op het instrumentarium bespreken we in deze nota de basisdoelstellingen van het Integraal Handelsvestigingsbeleid. Het Vlaamse Integraal Handelsvestigingsbeleid is gericht op vier basisdoelstellingen. Zij vormen de rode draad doorheen het voorliggende voorontwerp van decreet. Ze dienen als afwegingskader voor het nemen van bestuurlijke beslissingen en kunnen doorwerken in planningsinitiatieven (bestemmingsplannen en verordeningen) en in het vergunningenbeleid inzake de vestiging van handelszaken.

De basisdoelstellingen van het Integraal Handelsvestigingsbeleid zijn met name:

- 1° het creëren van een aanbod dat ruimtelijk duurzaam wordt ontwikkeld;
- 2° het waarborgen van een toegankelijk aanbod voor consumenten;
- 3° het waarborgen en versterken van de leefbaarheid in het stedelijk milieu, met inbegrip van
het versterken van kernwinkelgebieden en het vermijden van handelslinten;
- 4° het bewerkstelligen van een duurzame mobiliteit.

Deze basisdoelstellingen worden beschouwd als dwingende redenen van algemeen belang waarvoor het voor de Vlaamse Regering noodzakelijk is regelgeving op te stellen inzake de vestiging van handelszaken.

Voor elke basisdoelstelling wordt aangegeven welke elementen minstens dienen meegenomen te worden bij de motivatie van (voorschriften in) bestemmingsplannen die betrekking hebben op detailhandel en de beoordeling van handelsvestigingsmachtigingen. De Vlaamse Regering kan dit afwegingskader preciseren na advies van het Comité voor de kleinhandel (zie 3.1.1)

1° het creëren van een aanbod dat ruimtelijk duurzaam wordt ontwikkeld

Het Vlaams Integraal Handelsvestigingsbeleid beoogt een aanbod te creëren aan locaties waar handelsvestigingen kunnen worden ontwikkeld dat beantwoordt aan de vraag van de markt, met name de winkelluitbaters en de consumenten en waarbij ook rekening wordt gehouden met nieuwe concepten en ontwikkelingen onder impuls van ontwikkelaars.

Evenwel dient dit aanbod ruimtelijk duurzaam te worden ontwikkeld, in acht genomen de schaarste aan ruimte in Vlaanderen. Een ruimtelijk duurzame ontwikkeling wil dan zeggen dat de ruimte die beschikbaar wordt gesteld voor handelsvestigingen wordt gebruikt op een wijze die aansluit bij de behoeften van het heden zonder echter de toekomstige behoeften aan ruimte in gevaar te brengen. Het Integraal handelsvestigingsbeleid wilt daarom aansturen op een kwalitatief gebruik van de bebouwde ruimte en een maximaal behoud van open ruimte.

Binnen het Integraal Handelsvestigingsbeleid worden daarom minstens de volgende elementen meegenomen bij de afweging van deze eerste doelstelling:

- de mogelijkheden van hergebruik worden maximaal ingezet (versus het in gebruik nemen van 'greenfields');
- er wordt ingezet op clustering van activiteiten op een ruimtelijk doordachte manier waarbij rekening wordt gehouden met de principes van intensief, meervoudig en omkeerbaar ruimtegebruik;
- nieuwe lintbebouwing en solitaire kleinhandelsontwikkelingen worden zoveel mogelijk tegengegaan;
- het verrommelen van de specifiek voor economische activiteiten bestemde ruimte wordt vermeden. Kleinhandel in industriegebied moet worden afgebouwd. Kleinhandelszones kunnen worden ontwikkeld als specifieke gebieden.

Deze laatste doelstelling wordt binnen het IHB ook gewaarborgd door de wijziging van het besluit inzake de zonevrije functiewijzigingen in die zin dat er geen functiewijziging meer kan naar detailhandel op een bedrijventerrein.

De omzendbrief 'Afwegingskader voor grootschalige detailhandel' (zie hoofdstuk 1) gaat eveneens uit van deze eerste ruimtelijke doelstelling van het Integraal Handelsvestigingsbeleid.

2° het waarborgen van een toegankelijk aanbod voor consumenten

De consumentenbescherming is een dwingende reden van algemeen belang in de zin van de Dienstenrichtlijn (artikel 4.8). Door deze doelstelling worden de verschillende doelgroepen van de maatschappij verzekerd van de toegankelijkheid tot een voorzieningenniveau dat strookt met de behoeften.

Anders gezegd: het is de bedoeling dat iedereen in Vlaanderen op redelijke afstand winkelaankopen kan doen en daarbij kan genieten van een breed en gevarieerd aanbod.

Het is daarbij niet van belang of de ontwikkelingen zullen leiden tot een overaanbod met een mogelijke sluiting van andere handelsvestigingen tot gevolg maar wel of de

inwoners een aanvaardbaar voorzieningenniveau behouden. Het begrip “toegankelijkheid” is van groot belang daar dit impliceert dat er wordt rekening gehouden met de afstand tot en de bereikbaarheid van de voorzieningen. Ook de minst mobiele burgers dienen zich te kunnen voorzien in hun behoeften. Wanneer een ontwerp van handelsvestiging buiten de kern tot gevolg kan hebben dat winkels in de kern moeten sluiten waardoor (de minst mobiele) bewoners van deze kern niet meer op wandelafstand hun inkopen kunnen doen, dan is dit een reden van algemeen belang om de aanvraag te weigeren.

Hoewel het voor deze doelstelling noodzakelijk kan zijn economische cijfers op te vragen zoals het marktgebied van een ontwerp van handelsvestiging, mag de concurrentiebescherming geen rol spelen in de motivatie.

In het Catalaans arrest (nr.-C-400/08, zie memorie van toelichting) aanvaarde het Hof van Justitie de criteria die Catalonië voorstelde te hanteren in de afweging voor het al dan niet vestigen van een handelszaak. Eén van deze criteria luidde als volgt ‘het recht van de consument op een breed en gevarieerd aanbod wat de kwaliteit, kwantiteit, prijzen en kenmerken van producten betreft’.

3° het waarborgen en versterken van de leefbaarheid in het stedelijk milieu, met inbegrip van het versterken van de kernwinkelgebieden en het vermijden van handelslinten

In artikel 4.8 van de Dienstenrichtlijn wordt de bescherming van het stedelijk milieu uitdrukkelijk benoemd als een dwingende reden van algemeen belang.

Het uitgangspunt binnen het IHB is dat in de stedelijke gebieden een breed, gevarieerd en toegankelijk winkelaanbod voorhanden dient te zijn, verweven met andere functies zoals wonen en werken. Deze doelstelling moet garant staan voor het behoud van de kernfunctie van steden zoals deze in Vlaanderen altijd heeft bestaan. Zonder breed en gevarieerd winkelaanbod verliezen onze steden aan aantrekkingskracht en leefbaarheid. Het verlies van de handelsfunctie kan ook de andere kernfuncties (wonen, dienstverlening, recreatie, tewerkstelling,...) van onze steden ondermijnen. De achteruitgang van het winkelapparaat in de steden kan uiteindelijk tot een algemene economische teloorgang leiden en finaal tot een verloedering. Kleinhandel is een enorme economische drijfveer en voor de meeste branches geldt dat zij goed verweefbaar zijn binnen het stedelijk weefsel. En weldoordacht handelsbeleid moet de sociale en functionele cohesie binnen de stedelijke gebieden ondersteunen.

De duurzame verweving van handelsvestigingen met andere maatschappelijke functies wordt in deze doelstelling opgenomen als een kritieke factor om “leefbaarheid” van het stedelijk milieu te waarborgen of te versterken. Verweving van kleinhandel draagt bij tot een gezonde mix van functies binnen het stedelijk milieu.

Vanzelfsprekend is het noodzakelijk dat er ook een toegankelijk aanbod aan handelsvestigingen is in het buitengebied, in het bijzonder in de kernen van het buitengebied.

4° het bewerkstelligen van een duurzame mobiliteit

Bij visievorming, bestemmingsinitiatieven en machtigingsaanvragen aangaande kleinhandel moet tenslotte ook rekening gehouden worden met de mobiliteitsimpact. Dit impliceert dat het plan of de vestiging van de handelszaak geen significante negatieve impact mag hebben op de bestaande verkeersleefbaarheid en de mobiliteitssituatie en in het beste geval een zelfs remediërende invloed heeft op de bestaande mobiliteitsproblematiek.

Voor het inschatten van de mobiliteitsimpact worden onder meer hiernavolgende elementen in acht genomen:

- de bereikbaarheid met het openbaar vervoer, met de fiets of te voet;
- de invloed op verkeersstromen;
- de wegcapaciteit – of vereiste investeringen om deze wegcapaciteit te bekomen;;
- de invloed op de parkeerdruk;
- mogelijke remediërende maatregelen.

Voor de remediërende maatregelen kan onder andere gedacht worden aan aanpassingen aan bushaltes, dienstregeling openbaar vervoer, openingstijden, belevingstijden, Business Improvement District-formules,...

De mobiliteitsimpact wordt benaderd volgens het niet-afwentelingsprincipe. Dit betekent dat mobiliteitsproblemen niet van het ene gebied naar het andere mogen worden verschoven.

Interactie tussen de verschillende doelstellingen van het Integraal Handelsvestigingsbeleid

De afweging van de verschillende doelstellingen dient in interactie en vanuit een geïntegreerde benadering te gebeuren. Zo is het bijvoorbeeld evident dat de bescherming van het stedelijk milieu raakvlakken heeft met de andere basisdoelstellingen van het IHB. Deze finaliteit heeft ook talrijke ruimtelijke gevolgen, in het bijzonder door het verminderen van het ruimtelijk beslag op het buitengebied (doelstelling 1) en een verminderde mobiliteitsdruk op het daartoe niet steeds aangepaste buitengebied (doelstelling 4). Het beschermen van het stedelijk milieu zorgt er ook voor dat de bewoners niet uitgesloten worden van een toegankelijk kleinhandelsaanbod (doelstelling 2). De bescherming van het stedelijk milieu moet anderzijds ook in combinatie gezien worden met een geschikt aanbodbeleid voor de sector. De zogenaamde “perifere” ontwikkelingen van handelsvestigingen, zowel in stedelijk gebied als in buitengebied, worden door deze doelstelling niet uitgesloten. Stedelijke en perifere retailontwikkelingen kunnen complementair zijn, maar zijn dit niet altijd. Ruimtebehoevende handelsvestigingen blijven ook buiten de kernen mogelijk, doch nieuwe ontwikkelingen moeten afgetoetst worden met de vernoemde doelstellingen. Dit impliceert dat bij grootschalige kleinhandelsprojecten in de periferie steeds zal moeten onderzocht worden of het stedelijk milieu, in het bijzonder het breed en gevarieerd winkelaanbod in de kernwinkelgebieden en in de kernen erdoor niet structureel bedreigd wordt.

3 Instrumentarium voor het voeren van het Integraal Handelsvestigingsbeleid

Door de regionalisering van de wet op de handelsvestigingen wordt het mogelijk een geïntegreerd detailhandelsbeleid te voeren. Tot op heden bestaan drie onderscheiden vergunningsstelsels: de stedenbouwkundige vergunning, de milieuvergunning en de socio-economische vergunning. Daarnaast wordt er ook detailhandelsbeleid gevoerd door het opstellen van detailhandelsvisies, het nemen van initiatieven ter versterking van de handelskernen en het opmaken van ruimtelijke uitvoeringsplannen voor detailhandelszones.

Met een geïntegreerd beleid wordt gestreefd naar een maximale afstemming tussen alle instrumenten die betrekking hebben op de vestiging van handelszaken in Vlaanderen. Het voorontwerp van decreet betreffende het voeren van een integraal handelsvestigingsbeleid gaat samen met enkele wijzigingen aan het bestaande instrumentarium van het ruimtelijk ordeningsrecht die bijdragen aan de volledige integratie van het detailhandelsbeleid. Het ontwerpdecreet werd opgesteld met als voornemen het bestaande instrumentarium maximaal te benutten en gericht aan te vullen zodat de doelstellingen van het handelsvestigingsbeleid effectief nagestreefd kunnen worden.

3.1 Het voorontwerp van decreet integraal handelsvestigingsbeleid

Het voorontwerp van decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid voorziet in een Vlaams decretaal kader met betrekking tot:

- visievorming op de verschillende bestuursniveaus;
- aanduiding van kernwinkelgebieden en winkelarme gebieden;
- normering aan de hand van een kleinhandelsreglement;
- handelsvestigingsmachtiging op Vlaamse niveau;
- handelsvestigingsconvenanten;
- monitoring;
- opheffingsbepaling en slotbepalingen.

Het ontwerp van decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid wordt ingebed in het Grond- en Pandendecreet. Waar mogelijk wordt een procedurele band gemaakt met het ruimtelijk ordeningsrecht.

Het ontwerp van decreet voorziet in de oprichting van een Comité voor Kleinhandel in de schoot van het Agentschap Ondernemen.

In volgende paragrafen (3.1.1 tot 3.1.5) worden de verschillende instrumenten uit het voorontwerp van decreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid besproken. Er wordt telkens aangegeven welke rol het Comité voor Kleinhandel opneemt en op welke manier de afstemming met het ruimtelijke ordeningsrecht voorzien is.

3.1.1 Visievorming

Het voorontwerp van decreet IHB geeft statuut en perspectief aan visievorming op verschillende bestuursniveaus (art.8 tot en met art.10). Het opmaken van een detailhandelsvisie vormt de eerste stap naar het voeren van een onderbouwd beleid.

De Vlaamse Regering legt daarom de gewestelijke visie en de beleidskeuzen ten aanzien van het instrumentarium vast in het structuurplan en het Grond- en Pandenbeleidsplan. Zij kan op grond van de doelstellingen van het IHB en op advies van het Comité van de Kleinhandel een beleidskader vaststellen met betrekking tot de opmaak van bestemmingsplannen voor kleinhandelszones, kernwinkelgebieden en winkelarme gebieden aan de hand van ruimtelijke uitvoeringsplannen, stedenbouwkundige verordeningen en kleinhandelsreglementen (zie 3.1.3). Hierin kunnen ook niet normatieve typevoorschriften worden opgenomen voor de redactie van kleinhandelsreglementen. Dit beleidskader is een richtinggevend document waarop de lokale besturen zich kunnen baseren, het betreft dus geen document met voorschriften of bepalingen die verplicht overgenomen moeten worden. Dit beleidskader kan eveneens een handvat bieden voor de beoordeling van de doelstellingen van het IHB bij de behandeling van machtigingsaanvragen voor ontwerpen van handelsvestigingen.

Provincies en gemeenten kunnen eveneens een visie ontwikkelen op vlak van het IHB die kan geïntegreerd worden in de ruimtelijke structuurplanning. Het is aangewezen dat daarbij uitdrukkelijk de band wordt gemaakt met het Integraal Handelsvestigingsbeleid in het Grond- en Pandendecreet.

Het opmaken van een visie voor het handelsvestigingsbeleid wordt vanuit het beleidsdomein Economie niet bijkomend verplicht. De provincies en de gemeenten kunnen oordelen dat er geen nood bestaat tot het vaststellen van een eigen visie op het handelsvestigingsbeleid. Er is in die zin ook geen aanleiding tot toepassing van de plan-MER-plicht (SEA-richtlijn¹, art.4.1.1,§1 4°, D.A.B.M. en European Commission Guidance² (§3.15)). Visieontwikkeling vanuit beleidsdomein Economie is facultatief maar is aangeraden voor elk lokaal en provinciaal bestuur dat op termijn vat wil krijgen op de detailhandel.

Ook voor de ontwikkelaars en retailers is het positief dat zij de visie van de gemeenten op voorhand kennen en daardoor het resultaat van machtigingsaanvragen op voorhand beter kunnen inschatten.

Beleidsdocumenten gelden niet als rechtsregel; zij kunnen wel mee opgenomen worden in de opportuniteitstoets van een aanvraag. De visiedocumenten vormen dus geen juridisch verbindende beoordelingsgronden bij de behandeling van aanvragen, hetgeen mee onderstreept dat er geen aanleiding bestaat tot toepassing van de plan-MER-plicht.

Provincies kunnen met gemeenten een afsprakenprotocol opmaken omtrent een gemeenschappelijke grondslag voor een visieontwikkeling aangaande planningsinitiatieven voor kleinhandelszones, de afbakening van winkelarme gebieden en kleinhandelsreglementen (zie 3.1.3). Zo nodig kan ook het Gewest een rol in spelen in de opmaak van een afsprakenprotocol. Hoe dan ook wordt aanbevolen dat buurgemeenten hierover met elkaar in overleg gaan, zeker waar het gaat over grootschaliger ontwikkelingen met een bovenlokale impact.

¹Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, *PB L* 197 van 21 juli 2001.

² Commission's Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment, ec.europa.eu/environment/eia/pdf/030923_sea_guidance.pdf

3.1.2 Kernwinkelgebieden en winkelarme gebieden

Artikel 16 van het ontwerpdecreet bepaalt dat kernwinkelgebieden en winkelarme gebieden afgebakend kunnen worden in functie van het vrijwaren van de doelstellingen van het IHB. De afbakening van deze gebieden kan gebeuren aan de hand van een stedenbouwkundige verordening of een ruimtelijk uitvoeringsplan. De stedenbouwkundige verordeningen en de RUP's kunnen voorwaarden opleggen aan de kernwinkelgebieden en de winkelarme gebieden. Deze voorwaarden kunnen onder meer betrekking hebben op de bruto gebouwde oppervlakte voor bepaalde functies of parkeernormen.

De stedenbouwkundige verordeningen die kernwinkelgebieden en winkelarme gebieden afbakenen kunnen aangevuld worden met specifieke voorwaarden met betrekking tot kleinhandel door het koppelen van de verordening aan een kleinhandelsreglement (zie 3.1.3).

3.1.3 Normering aan de hand van een gemeentelijk of provinciaal kleinhandelsreglement

In artikel 17 tot en met artikel 20 van het ontwerpdecreet wordt een nieuw instrument ingevoerd, met name het "kleinhandelsreglement".

Een gemeentelijk of provinciaal kleinhandelsreglement kan voorwaarden opleggen met het oog op het bereiken van de doelstellingen van het IHB. De voorwaarden kunnen betrekking hebben op beperkingen ten aanzien van een ontwerp van handelsvestiging op het vlak van de aard van de handelsactiviteit, waaronder de minimale en maximale netto handelsoppervlakten, het verbod op opsplitsing of samenvoeging van kleinhandelsbedrijven of handelsgehelen of onderdelen ervan en parkeerratio's voor kleinhandelsbedrijven of handelsgehelen,

In gemeentelijke kleinhandelsreglementen kunnen bovendien voorwaarden opgenomen worden met betrekking tot:

- 1° de participatie aan gemeentelijke initiatieven met betrekking tot de ontwikkeling en verwezenlijking van acties;
- 2° maatregelen om synergiën tussen gemeentelijke centra en kleinhandelsbedrijven of handelsgehelen buiten de kernwinkelgebieden te bewerkstelligen.

Hiermee wordt beoogd dat gemeenten door hun kennis en ervaring focussen op de aanduiding van de kernwinkelgebieden. Veel gemeenten hebben dit al gedaan met hun commercieel strategische plannen, of hebben deze kennis verzameld tijdens hun vooronderzoek voor het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. De provincies zullen voornamelijk winkelarme gebieden kunnen aanduiden in complementariteit met de uitvoering van hun kleinhandelsbeleid van hun Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan. Zo kan de provincie de groei van handel buiten de "selecties van kleinhandel buiten stedelijke gebieden" tegengaan.

Een kleinhandelsreglement kan generiek of gebiedsspecifiek zijn. Gebiedsspecifieke kleinhandelsreglementen kunnen geen eigenstandige ruimtelijke afbakeningen

opnemen maar moeten gekoppeld zijn aan bestaande administratieve begrenzingen of een kernwinkelgebied / winkelarm gebied.

Het nieuwe instrument 'Kleinhandelsreglement' moet in combinatie gezien worden met de uitbreiding van de mogelijkheden van de stedenbouwkundige verordening (zie 3.2.1).

De voorwaarden opgenomen in een kleinhandelsreglement zijn beperkt tot de machtigingsplichtige ontwerpen van handelsvestigingen.

Er wordt verwezen naar de memorie van toelichting voor meer uitleg over deze types van voorwaarden.

In het beleidskader dat door de Vlaamse Regering wordt opgesteld (op advies van het Comité voor Kleinhandel) waarvan sprake in paragraaf 3.1.1 kunnen niet-normatieve typevoorschriften worden opgenomen voor de redactie van kleinhandelsreglementen. Deze typevoorschriften zullen richtinggevend een aantal types ontwikkelingen onderscheiden met een verschillende impact voor wat betreft de afwegingselementen van de doestellingen van het IHB. De RIA die werd opgesteld voor het ontwerpdecreet bespreekt de mogelijke gevolgen wanneer deze typevoorschriften door de bevoegde overheden worden vertaald in te gedetailleerde assortimentsbeperkingen. Een voorbeeldbepaling zou kunnen zijn dat in een kleinhandelsreglement binnen de contouren van een bepaald ruimtelijk uitvoeringsplan een beperking voorziet tot 'outletgoederen' en deze dan ook omschrijft. Bij het opnemen van voorschriften in kleinhandelsreglementen dient steeds de impact op de vier doelstellingen van het IHB genuanceerd onderzocht te worden.

Deze kleinhandelsreglementen hebben dezelfde rechtskracht en bindende waarde als stedenbouwkundige verordeningen. De validering van het kleinhandelsreglement verloopt volgens een eenvoudige procedure waarbij enkel de gemeenteraad (in het geval van een gemeentelijk reglement) of het provinciebestuur (in het geval van een provinciaal reglement) zijn goedkeuring dient te geven.

Kleinhandelsreglementen kunnen in een stedenbouwkundige verordening worden geïntegreerd. In dat geval blijkt het onderscheid tussen de ruimtelijke en de sectorale aangelegenheden uit de tekstindeling en wordt de procedure voor de opmaak van de stedenbouwkundige verordening gevolgd.

Kleinhandelsreglementen kunnen de voorschriften van de van kracht zijnde bestemmingsplannen (ruimtelijke uitvoeringsplannen, plannen van aanleg) voorschriften aanvullen en bijkomende voorwaarden en beperkingen invoeren; zij kunnen vanzelfsprekend niet toelaten wat in het bestemmingsplan uitdrukkelijk verboden is.

De Vlaamse Regering zal het instrument van het kleinhandelsreglement na 3 jaar evalueren.

3.1.4 Handelsvestigingsmachtiging

Bij het opstellen van de RIA (zie bijlage) voor het voorliggende ontwerpdecreet werden experts samengebracht om de verschillende opties voor de regionalisering van de handelswetgeving te bespreken. Waar het initieel de bedoeling was om geen machtingsbeleid te voeren op Vlaams niveau en er geopteerd werd voor een detailhandelsbeleid enkel op plan- en projectniveau bleek dat de sociaal-economische vergunning door verschillende belanghebbenden (retailers, ontwikkelaars en overheden) als een nuttige en goed ingeburgerde wetgeving ervaren wordt. Wel werd gewezen op de administratieve lasten wanneer men zich als nieuwe detailhandelaar in Vlaanderen wenst te vestigen, met name het aanvragen van 2 vergunningen (of 3 in geval er ook een milieuvergunning noodzakelijk is). Om deze redenen en om een continu beleid te kunnen voeren ten aanzien van handelsvestigingen werd ervoor gekozen de sociaal-economische vergunning over te nemen maar maximaal te integreren in de stedenbouwkundige vergunning. De integratie in de stedenbouwkundige vergunning zal de vergunningslast voor retailers verminderen ten aanzien van de huidige situatie. Gezien de terminologie van de sociaal-economische vergunning sterk beproefd is, wordt deze overgenomen in de Vlaamse reglementering. De bestaande socio-economische machtingen zullen allemaal van kracht blijven.

Binnen het Integraal Handelsvestigingsbeleid zal elke ontwerp van handelsvestiging conform de definities opgenomen artikel 5 onderworpen worden aan een handelsvestigingsmachting die wordt verleend door de lokale besturen.

De definitie van een ontwerp van handelsvestiging blijft in grote mate gelijk aan de definitie zoals deze wordt gebruikt in de huidige federale regelgeving betreffende de vergunning op handelsvestigingen met dat ene verschil dat 'een belangrijke wijziging van de aard van de handelsactiviteit' in het ontwerpdecreet een concrete invulling gekregen heeft. In het IHB wordt een 'belangrijke wijziging de aard van de handelsactiviteit' gedefinieerd als: een wijziging waarbij één van de volgende activiteiten verdwijnt, wordt opgestart of verschuift van de ene in de andere categorie:

- a) verkoop van voeding;
- b) verkoop van goederen voor persoonsuitrusting; met name via de kleinhandel aangeboden textiel, kleding, schoenen, lederwaren, reukwerk, cosmetica of sieraden begrepen.
- c) verkoop van andere producten of diensten.

Voor handelsvestigingen die ook een stedenbouwkundige vergunning nodig hebben wordt deze handelsvestigingsmachting geïntegreerd in de stedenbouwkundige vergunning. In de meeste gevallen zullen handelsvestigingen onder de reglementering van beide vergunningen vallen en dus de procedure geïntegreerd in de stedenbouwkundige vergunning moeten volgen. Toch komt het ook voor dat er geen stedenbouwkundige vergunning aangevraagd dient te worden, dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij een aanzienlijke wijziging van het assortiment of wanneer men enkel valt onder de meldingsplicht van de stedenbouwkundige vergunning. Voor de handelsvestigingen die geen stedenbouwkundige vergunning moeten aanvragen dient de handelsvestigingsmachting afzonderlijk aangevraagd te worden waarbij de gemeente altijd de bevoegde instantie is.

Artikel 24 tot en met 34 van het ontwerpdecreet betreffende het IHB wordt de regelgeving van beide procedures afzonderlijk beschreven. In de volgende

paragrafen bespreken we de beide procedures en de elementen die voor beide procedures gelden.

Procedure zonder stedenbouwkundige vergunning

Wanneer een handelsvestiging geen stedenbouwkundige vergunning nodig, wordt naar analogie met de huidige regelgeving een handelsvestigingsmachtiging aangevraagd bij de gemeente. Voor deze gevallen wordt maximaal aangesloten bij de huidige procedure van de sociaal-economische vergunning.

De wijzigingen binnen deze procedure zijn:

- De gemeente bevoegd voor de machtigingsbeslissing richt zijn vraag tot advies voor handelsvestigingen van meer dan 1000m² naar het Agentschap Ondernemen in plaats van naar het Nationaal Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie.
- De beslissingstermijnen worden aangepast waarbij het advies van het Comité voor Kleinhandel (in naam van het Agentschap Ondernemen) binnen de 30 dagen moet gegeven worden en de gemeente binnen de 75 dagen na de ontvankelijkheidsverklaring zijn beslissing moet versturen naar de aanvrager.
- Wanneer de gemeente geen beslissing heeft bekend gemaakt over de aanvraag binnen de voorziene termijnen, wordt de machtiging geacht afgewezen te zijn.
- Tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen kan een georganiseerd administratief beroep worden ingesteld bij de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kan hierover nadere formele en procedureregels bepalen.

Procedure voor de geïntegreerde handelsvestigingsmachtiging

Voor de oprichting van nieuwe handelsvestigingen of handelingen aan bestaande handelsvestigingen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is, wordt de handelsvestigingsmachtiging geïntegreerd in de stedenbouwkundige vergunning. Binnen deze geïntegreerde procedure worden alle regelen gevolgd van de procedure tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning. De bijkomstigheden binnen de procedure zijn:

- In het aanvraagformulier voor de stedenbouwkundige vergunning zal extra informatie gevraagd worden zodat de vergunningverlenende overheid de doelstellingen van het IHB kan beoordelen op basis van de verkregen informatie.
- In eerste aanleg wordt er voor aanvragen met een netto handelsoppervlakte van 1000m² of meer door de vergunningverlenende overheid een niet-bindend advies gevraagd bij het Agentschap Ondernemen.
- In graad van beroep dient advies gevraagd te worden aan de Vlaamse Regering voor zover het verzoekschrift middelen opwerpt tegen het advies van het Agentschap Ondernemen. Dit advies van de Vlaamse Regering kan in uitzonderlijke gevallen bindend verklaard worden.

Om de integratie mogelijk te maken zal het besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag aangepast worden opdat de informatie voor het beoordelen van de handelsvestigingsmachtiging aangereikt wordt.

Bepalingen aan beide procedures gemeen

Voor beide procedures geldt voor ontwerpen van handelsvestigingen tussen 1000m² netto handelsoppervlakte en 2000m² netto handelsoppervlakte de aanvrager of een betrokken gemeente kan verzoeken om gehoord te worden door het Comité voor Kleinhandel tijdens de zitting van het betreffende dossier. Zij worden in dat geval uitgenodigd om deze zitting bij te wonen.

Bij een aanvraag voor een handelsvestiging van meer dan 2000m² netto handelsoppervlakte stelt het Agentschap Ondernemen de aangrenzende gemeenten in kennis van de aanvraag, ook wanneer deze gemeenten gelegen zijn in een ander gewest. De aangrenzende gemeenten worden hierbij uitgenodigd op het Comité voor Kleinhandel. De aangrenzende gemeenten kunnen zich dan net zoals de aanvrager en de gemeenten waarin het ontwerp van handelsvestiging gelegen is uitspreken over de aanvraag tijdens de zitting van het Comité voor Kleinhandel.

Het IHB voorziet verder ook dat voor iedere aanvraag voor een machtiging van een handelsvestiging met een netto-handelsoppervlakte van meer dan 20.000m² netto handelsoppervlakte op een afstand van minder dan 20km van een ander gewest elk betrokken gewest uit te nodigen tijdens de advieszitting van het Comité voor Kleinhandel, in uitvoering van de BWHI.

De meldingsplicht voor beperkte uitbreidingen van minder dan 20% totale netto handelsoppervlakte (en maximum 300m²) en voor verhuizingen over minder dan 1 km zal na de regionalisering niet langer worden toegepast. Dit komt de afstemming met de stedenbouwkundige vergunning ten goede. Bovendien werd de regeling met betrekking tot verhuizingen in de federale wet als te rechtsonzeker ervaren.

De beoordeling van de handelsvestigingsmachtiging

De aanvraag om een handelsvestigingsmachtiging wordt getoetst aan:

- 1) de geldende stedenbouwkundige voorschriften;
- 2) de provinciale en gemeentelijke kleinhandelsreglementen;
- 3) de doelstellingen van het integraal handelsvestigingsbeleid die gelden als nieuwe afwegingscriteria.

De bevoegde overheid houdt hierbij rekening met de in de omgeving bestaande toestand en de beleidsmatig gewenste ontwikkelingen. Deze beleidsmatig gewenste ontwikkelingen kunnen opgenomen zijn in de gemeentelijke en/of de provinciale kleinhandelsvisie. Ook het Vlaamse beleidskader dat zal worden opgesteld op advies van het Comité voor kleinhandel zal een referentiekader bieden voor de beoordeling van machtigingsaanvragen.

Handhaving van de machtigingsplicht

Het ontwerp van decreet voorziet in het overnemen van de straf- en handhavingsregime van de huidige wetgeving. De huidige handhavingsmaatregelen worden als voldoende effectief beoordeeld maar er wordt gehoopt dat ze meer dan voordien ingezet zullen worden om mistoestanden te vermijden of recht te zetten.

De handhaving wordt na de regionalisering gelegd bij ambtenaren van het Agentschap Ondernemen die worden aangeduid als toezichthouders. Het ontwerp van decreet (art.6/1.1.6) beschrijft het statuut en de bevoegdheden van de toezichthouders. Het Agentschap Ondernemen zal dus personeel moeten voorzien om deze taken op zich te nemen (zie 4.1).

Er wordt een afzonderlijk straf- en handhavingsregime voor de handelsvestigingsreglementering voorzien, ook indien de machtiging ondergebracht is in de stedenbouwkundige vergunning. In dit geval kunnen er afspraken gemaakt worden tussen de stedenbouwkundige inspecteurs en de toezichthouders van de handelsvestigingsreglementering.

3.1.5 Handelsvestigingsconvenant

Het ontwerp van decreet bevat een juridische basis voor het gebruik van het zogenaamde handelsvestigingsconvenant. Een of meer gemeenten en ontwikkelaars of exploitanten van handelsvestigingen kunnen op vrijwillige basis handelsvestigingsconvenanten sluiten. Handelsvestigingsconvenanten zijn overeenkomsten naar burgerlijk recht waarin redelijke en billijke afspraken kunnen worden gemaakt over onder andere:

1° een rationeel aanbod- en locatiebeleid. Dit betekent dat bijkomend aanbod (of de herstructurering van een bestaand aanbod) wordt gelokaliseerd, georganiseerd en gebruikt volgens de principes van kwalitatief ruimtegebruik;

2° gezamenlijke initiatieven en de bekostiging daarvan. Een gezamenlijk initiatief kan er, bijvoorbeeld, in bestaan dat overeengekomen wordt dat gezamenlijke promotie-initiatieven worden genomen;

3° de participatie aan het kernversterkend beleid van de betrokken gemeenten, bijvoorbeeld door een storting in een fonds voor gemeenschappelijk beheer;

4° inspanningsverbintenissen van de gemeenten op het vlak van de facilitering van de stabiliteit van het lokale handelsvestigingsbeleid.

Enkel de gemeenten kunnen een dergelijk convenant afsluiten. Derden, zoals lokale handelaarscomité 's, kunnen zich erbij aansluiten.

De afspraken in het convenant kunnen geen betrekking hebben op de inhoud van goedkeuringen, machtigingen, vergunningen of subsidies.

Dit 'instrument' werd opgenomen in de ontwerpdecreet omwille van de vraag van steden en gemeenten om - in plaats van projecten waarbij ze vrezen voor toekomstige ontwikkelingen te moeten weigeren - de mogelijkheid te hebben om afspraken vast te leggen zodat deze projecten wel kunnen toegelaten worden in overeenstemming met de gemeentelijke detailhandelsvisie. Het

handelsvestigingsconvenant is een overeenkomst naar burgerlijk recht. Ook nu kan dit soort 'convenant' dus reeds opgemaakt worden. Dit is bijvoorbeeld in Tongeren reeds gebeurd. Het ontwerpdecreet wil een handvat bieden aan de lokale besturen om hiervan gebruik te maken binnen juridisch correcte grenzen.

De ontwikkelaars die partij zijn bij een handelsvestigingsconvenant nemen de relevante bepalingen op afdwingbare wijze op in hun overeenkomsten met exploitanten. De exploitanten die partij zijn bij een handelsvestigingsconvenant nemen de relevante bepalingen op afdwingbare wijze op in hun overeenkomsten met huurders of gebruikers. De bedoeling is dat de verbintenissen in de handelsvestigingsconvenant tegenover alle retailpartners gelden en ook in tijd blijven gelden.

Bij geschillen omtrent de totstandkoming of de toepassing van het convenant kunnen de partijen het Comité voor Kleinhandel vragen als bemiddelende instantie. Het Comité voor Kleinhandel kan deze vragen aanvaarden volgens de capaciteit waarover zij beschikt voor deze opdracht. De praktijk zal moeten uitwijzen in welke mate er gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid en welke capaciteit dit vraagt.

3.1.6 Monitoring

Het Agentschap Ondernemen houdt digitale registers bij van afbakeningen van kleinhandelszones en kernwinkelgebieden, kleinhandelsreglementen, afgeleverde handelsvestigingsmachtigingen en handelsvestigingsconvenanten. Deze registers zullen vrij toegankelijk zijn voor burgers.

Het Agentschap Ondernemen dient de wijze van registratie voor te bereiden tegen de regionalisering van de wet op de handelsvestigingen. De Vlaamse Regering kan een uitvoeringsreglement opmaken waarin wordt bepaald op welke wijze overheden de informatie moeten overmaken om de opname in de registers te vergemakkelijken.

3.1.7 Opheffingsbepaling en slotbepalingen

Op het moment dat dit decreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid in werking treedt, wordt de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen (gewijzigd bij de wetten van 27 december 2005, 22 december 2009 en 29 maart 2012) opgeheven (art.46).

De Vlaamse Regering bepaalt de inwerkingtreding van het ontwerpdecreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid (art.47).

Zodra het decreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid gepubliceerd wordt, draagt de Vlaamse Regering zorg voor de instelling van het Comité voor Kleinhandel en de aanstelling van de toezichthouders. Op die manier wordt de overheveling van de bevoegdheid 'handelsvestigingen' optimaal voorbereid.

Artikel 48 bepaalt dat alle vergunningen voor ontwerpen van handelsvestigingen verleend onder de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen van kracht blijven na de inwerkingtreding van dit decreet.

Bij wijzigingen aan reeds vergunde handelsvestigingen die gevat worden onder de definitie van een ontwerp van handelsvestiging volgens artikel 5 van dit decreet dient de regelgeving van dit decreet gevolgd te worden. Dit is bijvoorbeeld het geval voor reeds vergunde handelsvestigingen die uitbreiden, samenvoegen of opsplitsen of een belangrijke wijziging van het assortiment willen uitvoeren.

Tenslotte regelt artikel 49 de te volgen procedure voor dossiers die werden ingediend voor de inwerkingtreding van dit dossier maar nog lopende zijn. Er wordt bepaald dat deze dossiers zullen worden afgehandeld volgens de procedure van toepassing op het moment van de indiening van het dossiers.

3.2 Wijzigingen aan het instrumentarium van de Ruimtelijke ordening ter ondersteuning van het Integraal Handelsvestigingsbeleid

3.2.1 Stedenbouwkundige verordening ter versterking van de leefbaarheid en aantrekkingskracht van steden en het waarborgen van dorpskernen

De huidige regeling in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) voorziet reeds in de mogelijkheid om bestaande functiewijzigingen die in beginsel toegelaten zijn, te verbieden door de opmaak van een stedenbouwkundige verordening. Zo bestaat thans reeds de mogelijkheid om bv. functiewijzigingen naar horeca te beperken of er voorwaarden aan op te leggen. De Vlaamse Regering diende recent een ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening in bij het Vlaams Parlement (VR 2013 2012 DOC.1574) waarbij ook een beperkte uitbreiding van het toepassingsgebied van stedenbouwkundige verordeningen (VCRO art. 2.3.1, eerste lid) wordt voorzien met het oog op “de versterking van de leefbaarheid en de aantrekkingskracht van steden en dorpskernen”. Om de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van bepaalde gebieden te garanderen, kan het aangewezen en nuttig zijn om bepaalde functies, die in beginsel toegelaten zijn volgens de bepalingen van het vigerende plan van aanleg, te verbieden of hieraan ook ruimtelijke en stedenbouwkundige randvoorwaarden te verbinden. Deze beperkte verruiming van het instrument van de stedenbouwkundige verordening kan bijdragen aan het integraal handelsbeleid door eventuele randvoorwaarden op te leggen aan de kleinhandel. Anderzijds kan dit instrument en deze bijkomende doelstellingen ook bijdragen aan de goede ruimtelijke ordening en de algemene leefbaarheid van het woonklimaat.

Gezien de overige bepalingen in de VCRO art. 2.3.1 kunnen stedenbouwkundige verordeningen louter voorschriften van stedenbouwkundige aard bevatten. Dit houdt o.m. in dat het niet mogelijk is om de aard van de handelsactiviteiten (zgn. assortimentsbepalingen) of de soort bedrijvigheid te verbieden. In de voorschriften van dergelijke verordeningen kunnen bv. minimum en maximum oppervlaktes van bebouwing (bruto oppervlakte) en functies (netto oppervlakte) geregeld worden. De mogelijkheid om parkeernormen op te leggen was reeds voorzien in de huidige regeling van art. 2.3.1 VCRO. Deze stedenbouwkundige verordeningen kunnen

gekoppeld worden aan een kleinhandelsreglement, waarin het bestuur bijkomend randvoorwaarden kan bepalen met betrekking tot het type en de aard van de handelsvestigingen (zie 3.1.3).

Het decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid voorziet tevens de mogelijkheid om kernwinkelgebieden en winkelarme gebieden af te bakenen in stedenbouwkundige verordeningen en ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Door de afbakening van specifieke zones voor detailhandel kunnen de besturen de ruimtelijke spreiding van detailhandel beter sturen, kunnen zij specifiek inzetten op deze gebieden waar de detailhandel sterk moet zijn om de leefbaarheid van de kern niet te ondermijnen en kunnen zij ruimte voorzien voor detailhandel zodat retailers die geïnteresseerd zijn om zich te komen vestigen duidelijkheid hebben over de vestigingsmogelijkheden in de gemeente.

3.2.2 Advisering door het Agentschap Ondernemen van RUP's met specifieke zones voor kleinhandel

De doorvertaling van een beleidsvisie rond detailhandel in een gemeentelijk of provinciaal ruimtelijk structuurplan kan onder meer gebeuren in een ruimtelijk uitvoeringsplan. In uitvoering van de voormelde nota "Winkelen in Vlaanderen 2.0" werd het besluit van de Vlaamse Regering van 11 mei 2001 tot aanwijzing van de instellingen en administraties die adviseren over voorontwerpen van ruimtelijke uitvoeringsplannen aangevuld (VR 2013 1207 DOC.0729), waardoor het Agentschap Ondernemen sinds 1 september 2013 advies verleent bij ruimtelijke uitvoeringsplannen als de gronden, gelegen binnen de begrenzing van het uitvoeringsplan volgens de bestaande plannen van aanleg of uitvoeringsplannen geheel of ten dele specifiek zijn bestemd voor de vestiging van kleinhandelsbedrijven of voorzien in een concentratie van kleinhandelsbedrijven. In dit advies kan de aftoetsing gebeuren aan de doelstellingen van het integraal handelsvestigingsbeleid zoals opgenomen in het decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid.

3.2.3 Aanpassing BVR vergunningsplichtige functiewijzigingen in functie van het handelsvestigingsbeleid

Op dit moment dient men geen stedenbouwkundige vergunning aan te vragen wanneer de functie van een gebouw verandert van horeca, diensten of kantoren naar handel en omgekeerd. Door een wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 april 2000 tot bepaling van de vergunningsplichtige functiewijzigingen zal in de toekomst hiervoor wel een stedenbouwkundige vergunning dienen aangevraagd te worden. Doordat 'handel' afgesplitst zal worden van de functies 'horeca, diensten en kantoren' kan ook in deze gevallen een aftoetsing gebeuren aan de doelstellingen van het IHB.

Er wordt voor gezorgd dat deze wijziging in voege kan treden van zodra de wetgeving geregionaliseerd is.

3.2.4 Bedrijventerreinen voor niet-verweefbare economische activiteiten

De eerste doelstelling van het Integraal Handelsvestigingsbeleid bepaalt dat het verrommelen van de specifiek voor economische activiteiten bestemde ruimte zal worden vermeden. Kleinhandel in industriegebied moet worden afgebouwd. Uiteraard blijft de mogelijkheid bestaan om specifieke gebieden te herbestemmen als kleinhandelszone zodat een ruimtelijke duurzaam aanbod voor detailhandel gerealiseerd kan worden.

Om deze doelstelling te bereiken werd het Besluit van de Vlaamse Regering van 28 november 2003 tot vaststelling van de lijst van toelaatbare zonevreemde functiewijzigingen gewijzigd met het BVR van 15/07/2011.

3.3 Conclusie Integraal Handelsvestigingsbeleid: continuïteit en vernieuwing binnen het kader van de Europese Dienstenrichtlijn

Het voeren van het Integraal Handelsvestigingsbeleid is in grote mate een verderzetting van het huidige beleid omdat het aansluiting vindt bij de bestaande, federale handelsvestigingsreglementering. De terminologie van de wet betreffende de vergunning van handelsvestigingen van 13 augustus 2004 wordt in belangrijke mate aangehouden in de bestaande reglementering: zo is er, zoals voordien, sprake van een handelsvestiging, van een handelsgeheel, van netto-handelsoppervlakte en van een ontwerp van handelsvestiging. Ook procedureel wordt aansluiting gezocht bij de oude reglementering waarin het Comité voor Kleinhandel de opvolger is van het Nationaal Sociaal Economisch Comité voor de Distributie. Ook de handhavingsregeling is in belangrijke mate overgenomen uit de federale handelsvestigingswet en de bestaande sociaal-economische vergunningen blijven allemaal van kracht.

Toch zijn er ook enkele fundamentele nieuwigheden. De integratie van de procedure tot het bekomen van een handelsvestigingsmachtiging in de procedure tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning, de introductie van het handelsvestigingsconvenant en van de kleinhandelsreglementen en het gebruik van het bestaand ruimtelijke instrumentarium dat mits de besproken wijzigingen effectiever kan ingezet worden in functie van het detailhandelsbeleid. Deze nieuwe elementen geven invulling aan de beloftes die werden gedaan in het Vlaams Regeerakkoord en de beleidsnota's Ruimtelijke Ordening en Economie en dienen bij te dragen aan het bereiken van de Vlaamse doelstellingen met betrekking tot detailhandel.

Het Integraal Handelsvestigingsbeleid is opgesteld binnen het kader van de Europese Dienstenrichtlijn. In de memorie van toelichting van het ontwerpdecreet betreffende het IHB wordt aangehaald op welke wijze het IHB aansluit bij de relevante bepalingen van de EDRL. Vanwege het belang van deze richtlijn worden deze ook in deze nota aangehaald.

Niet minder dan de sociaal-economische vergunning beantwoordt de nieuwe handelsvestigingsmachtiging aan de voorwaarden van artikel 9.2 van de Dienstenrichtlijn:

- de handelsvestigingsmachtiging heeft geen discriminerende werking ten opzichte van de betrokken dienstverrichters. Zij is van toepassing op alle ontwerpen van handelsvestiging (conform het in artikel 5 van het IHB-ontwerpdecreet ingevoegde artikel 6/1.1.1 8°), wie ook de aanvrager is;
- de behoefte aan de handelsvestigingsmachtiging is verantwoord om dwingende redenen van algemeen belang, in het bijzonder de bescherming van de consumenten, de openbare veiligheid (voor wat betreft de mobiliteitsaspecten), de bescherming van het milieu (met inbegrip van de ruimtelijke ordening) en van het stedelijk milieu.

Waar mogelijk zoekt het integraal handelsvestigingsbeleid aanknoping bij het ruimtelijk ordeningsrecht, zonder afbreuk te doen van de onderscheiden finaliteiten van beide afzonderlijke vergunningsstelsels.

Geen overlappende vergunningsvoorwaarden

Het risico op tegenstrijdige uitspraken wordt uitgesloten dankzij de integratie van handelsvestigingsmachtiging in het beraadslagings- en beslissingsproces van de stedenbouwkundige vergunning. Dergelijk risico is eveneens onbestaande bij de (eerder zeldzame) gevallen waarin geen stedenbouwkundige vergunning nodig is voor een sociaal-economische vergunning.

Duidelijke en ondubbelzinnige vergunningscriteria

In het licht van het Catalaans arrest van het Hof van Justitie nr. C-400/08 van 24 maart 2011 zijn de in het ontwerp van decreet opgenomen criteria voldoende duidelijk en ondubbelzinnig.

Geen verboden economische criteria

De federale wetgever heeft de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen op 29 december 2009 gewijzigd zodat de sociaal-economische vergunningsaanvraag niet langer wordt onderworpen aan zuiver economische toetsen. Ook in de doelstellingen (afwegingscriteria) van het IHB zijn geen economische toetsen die economische doelstellingen beogen noodzakelijk.

Aan evaluatie onderworpen eisen

In de mate er sprake zou zijn van “aan evaluatie onderworpen eisen”, zijn de voorwaarden verbonden aan kleinhandelsverordeningen ontegensprekelijk verantwoord in het licht van de doelstellingen van het ontwerp van decreet en zijn ze compatibel met de voorwaarden van de Dienstenrichtlijn (non-discriminatie, noodzakelijkheid en proportionaliteit).

4 Weerslag van het voorstel op het personeelsbestand, de personeelsbudgetten en de begroting van de Vlaamse regering en weerslag van het voorstel op de lokale besturen

4.1 Weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten

De goedkeuring van het ontwerpdecreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid impliceert dat het Agentschap Ondernemen een aantal taken toegewezen krijgt die zij op dit moment niet opneemt en waarvoor dus extra personeelsinzet vereist is.

De volgende bijkomende taken zouden bij de inwerkingtreding van het decreet door het Agentschap Ondernemen uitgevoerd worden:

- organisatie Comité voor Kleinhandel;
- handhaving van de machtigingsplicht en de voorwaarden opgenomen in de handelsvestigingsmachtigingen.

De organisatie van het Comité voor Kleinhandel binnen het Agentschap Ondernemen vraagt om de inzet van extra personeelsleden aangezien dit een volledig nieuwe taak is. Er dient op gewezen te worden dat het Comité voor Kleinhandel een uitgebreider takenpakket zal hebben na de regionalisering dan het huidige Nationaal Comité voor de distributie. Zoals besproken in hoofdstuk 3 krijgt het Comité voor Kleinhandel ook overleg-, bemiddelings- en adviesopdrachten toegewezen.

De taken van het Comité voor Kleinhandel vergen minstens één nieuwe medewerker (niveau A) die zowel de dossierbehandeling als de secretaristaken op zich neemt. De tabel in bijlage geeft per taak aan hoeveel werkdagen per taak voor deze persoon voorzien dienen te worden.

Naast dit personeelslid wordt er een personeelslid van het Agentschap Ondernemen door de leidend ambtenaar gemachtigd als voorzitter van het Comité voor Kleinhandel. De voorzitter heeft een aantal vastgestelde taken zoals het opmaken van de agenda. Hij moet uiteraard ook aanwezig zijn op elke zitting met kennis van de dossiers en neemt de terugkoppeling met de Vlaamse Regering op zich. Deze persoon zou zich voor 20% moeten kunnen vrijmaken voor het Comité voor Kleinhandel (zie tabel in bijlage).

Tenslotte is er de handhaving van de handelsvestigingsmachtigingen die na de regionalisering gelegd wordt bij ambtenaren van het Agentschap Ondernemen die worden aangeduid als toezichthouders. Het Agentschap Ondernemen zal dus personeel moeten voorzien om deze taken op zich te nemen. Het statuut en de bevoegdheden voor de toezichthouders van de handelsvestigingsmachtiging zijn niet gelijk aan deze van de ambtenaren van Inspectie Economie. De nieuwe taken kunnen dus niet verdeeld worden onder de huidige ambtenaren van Inspectie Economie. De tabel in bijlage geeft aan dat er voor de handhaving van de handelsvestigingsmachtigingen één inspecteur moet worden voorzien die voltijds wordt ingezet voor deze taak.

In totaal is er nood aan twee voltijdse medewerkers niveau A voorzien te worden (dossierbehandelaar/secretaris en toezichthouder) en een voorzitter die voor 20% tijd kan vrijmaken. De tabel in bijlage geeft aan hoeveel werkdagen er voorzien worden voor de verschillende taken.

Het is echter nog niet duidelijk of hiervoor vacatures dienen opengesteld te worden. De noodzaak tot aanwerving van personeelsleden voor de taken met betrekking tot de handelsvestigingsmachtigingen zal namelijk afhankelijk zijn van de overkomst van personeelsleden van het federale bestuursniveau.

4.2 Weerslag van het voorstel van beslissing op de begroting van de Vlaamse gemeenschap

De weerslag op de begroting is voornamelijk afhankelijk van het aantal personeelsleden dat bijkomstig dient te worden aangeworven (zie 4.1). Zoals aangehaald is de noodzaak tot aanwerving van extra personeelsleden afhankelijk van het ter beschikking komen van personeelsleden naar aanleiding van de staatshervorming.

4.3 Advies Inspectie Financiën

Een eerste gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 25 juni 2013.

Het ontwerp van decreet werd nadien nog wat aangepast. Een belangrijke wijziging was de actualisatie van het decreet aan het institutioneel akkoord van de zesde staatshervorming en de aanvulling van het decreet met de bepaling van de BWHL met betrekking tot overleg bij gewestgrensoverschrijdende projecten. Er werd diepgaander gewerkt op een integratie in het instrumentarium van de Ruimtelijke Ordening en de opheffings- en slotbepalingen geconcretiseerd.

Omwille van deze wijzigingen werd opnieuw advies gevraagd op 14 januari 2014. Een tweede gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 21 januari 2014.

Inspectie van Financiën merkt in dit tweede advies met betrekking tot de doelmatigheid van het voorstel op dat het positief is dat er proactief wordt ingegrepen in het ontwerp reglementering op de verenigbaarheid met de zesde staatshervorming en dat er expliciet prioriteit wordt gegeven aan het vermijden van handelslinten. Verder wordt het positief gevonden dat er wordt ingegaan op de opmerkingen van het eerder verleend advies op 25 juni 2013.

Met betrekking tot de toenmalige opmerkingen over de doelmatigheid van het voorstel werd de volgende toevoeging aan deze nota gedaan.

Link tussen het decreet integraal handelsvestigingsbeleid en het programma handelskernversterking?

Strikt genomen is er geen link tussen het programma handelskernversterking waarbij via drie oproepen (drie inhoudelijke luiken) middelen worden geïnjecteerd in handelskernversterking en het nu voorliggende voorontwerp van decreet. Beide initiatieven dragen wel bij aan dezelfde globale doelstellingen die in de Winkelnota 2.0 naar voor worden geschoven: het programma handelskernversterking door de budgettaire drempel te verlagen voor lokale besturen om te starten met een kernversterkend detailhandelsbeleid of om de inspanningen ervoor vol te houden en het voorliggende voorontwerp van decreet door het juridische instrumentarium ter beschikking te stellen aan lokale besturen en provincies op (beleids)plan- en vergunningenniveau.

Er mag wel worden verondersteld dat het programma handelskernversterking ervoor zal zorgen dat in heel wat gemeenten de basis wordt gelegd voor het opmaken van en/of invulling geven aan commercieel strategische plannen en de afbakening van kernwinkelgebieden. Op die manier vormt het programma handelskernversterking een hefboom om te komen tot een integraal handelsvestigingsbeleid.

Nood aan consultancy?

De Inspectie van Financiën wijst op de mogelijke budgettaire effecten doordat veelvuldig zou kunnen beroep gedaan worden op consultancy voor het uitwerken van visies zoals een commercieel strategisch plan, een RUP, een stedenbouwkundige verordening. Dit is een terechte bekommernis. Net daarom heeft het Agentschap Ondernemen een leidraad voor het opstellen van een commercieel strategisch plan laten uitwerken dat lokale besturen helpt bij de besluitvorming over de scope en de aanpak bij het uitwerken van een commercieel strategisch plan. Deze leidraad moet lokale besturen in staat stellen zelf een commercieel strategisch plan uit te werken als basis van een kleinhandelsbeleid. Om daarbij lokale besturen ten dienste te staan is een Kennisnetwerk Detailhandel opgericht zodat onder meer cijfermateriaal (op basis van de Locatusdatabank) in ruwe of verwerkte vorm (studies en rapporten) kunnen ter beschikking worden gesteld.

Belangrijk kernidee is dat het integraal handelsvestigingsbeleid op maat van de stad of gemeente en desgevallend stapsgewijze en via zo eenvoudig mogelijke procedures gestalte kan worden gegeven. Dit is bovendien niet te beschouwen als iets totaal nieuws omdat ook nu de lokale besturen op basis van de 'Ikeawet' al bevoegd zijn voor het afleveren van de socio-economische vergunning. Door dit voorontwerp van decreet op het integraal handelsvestigingsbeleid krijgen lokale besturen de mogelijkheid om deze vergunningenbevoegdheid te baseren op een degelijk en op maat uitgewerkt beleidskader vanuit verruimde beleidsdoelstellingen.

Bijkomende nood aan subsidies voor kleinhandelszones?

Op 24 mei 2013 keurde de Vlaamse Regering het subsidiebesluit op de bedrijventerreinen definitief goed. Zones die hoofdzakelijk bestemd zijn voor kleinhandel of voor kantoren zijn uitgesloten van steun. De reden is dat dergelijke zones door hun hogere vastgoedwaarde normaliter rendabel te ontwikkelen zijn waardoor er geen nood is aan subsidies. Subsidies zijn wel mogelijk als het herinrichtingen betreft van verouderde detailhandelszones, m.i.v. het zogenaamde voortraject om de beleidsmatige knelpunten te onderzoeken.

Rol kleinhandelsverenigingen?

Het voorontwerp van decreet voorziet geen expliciete rol voor de kleinhandelsverenigingen. Het staat lokale besturen uiteraard vrij om in het proces van vaststelling van ruimtelijke uitvoeringsplannen, stedenbouwkundige verordeningen voor kernwinkelgebieden en winkelarme gebieden en/of kleinhandelsreglementen in overleg te treden met kleinhandelsverenigingen.

Andere budgettaire effecten als gevolg van grond- en pandenbeleid?

Daar waar het programma handelskernversterking subsidies betreffen die een cofinanciering vanuit de steden en gemeenten vergen, zet het voorliggende voorontwerp van decreet niet rechtstreeks aan om een lokaal bestuur actor te maken op vlak van een grond -en pandenbeleid. Noch de stedenbouwkundige verordeningen of gemeentelijke kleinhandelsreglementen noch de handelsvestigingsmachtiging vereisen dat een lokaal bestuur zelf een grond -en pandenbeleid met betrekking tot kleinhandel voert. Het is evenwel niet uitgesloten dat een lokaal bestuur dit effectief wel doet. Zo kan een lokaal bestuur ervoor opteren voorkooprechten te koppelen aan een RUP in functie van een handelspandenbeleid. Deze mogelijkheid bestaat echter nu al.

4.4 Weerslag op de lokale besturen

Het Integraal Handelsvestigingsbeleid geeft de gemeenten nieuwe handvaten voor het voeren van een kernversterkend beleid.

De nieuwe instrumenten zoals het reglement voor kleinhandelsvestigingen en het handelsvestigingsconvenant zijn, net zoals de opmaak van een detailhandelsvisie, facultatief in te zetten door de lokale besturen. De gemeenten kunnen dus kiezen of zij hier op inzetten of niet. Wanneer een lokaal bestuur beslist dit op te nemen, vraagt dit om de tijdelijke inzet van een deskundig personeelslid.

De nieuwe wetgeving met betrekking tot de handelsvestigingsmachtiging vraagt voor deze dossiers waarbij de handelsvestigingsmachtiging deel uitmaakt van de stedenbouwkundige vergunning een aanpassing van de behandelende ambtenaren. Hier zal nauwer overleg en goede samenwerking dienen te gebeuren tussen de ambtenaar lokale economie (als deze er is) en de ambtenaar ruimtelijke ordening, om te komen tot een integrale beoordeling van het dossier op al zijn aspecten, zowel aspecten van goede ruimtelijke ordening als de doelstellingen van het IHB.

5 kwaliteit regelgeving

De Regulerings Impact Analyse wordt bijgevoegd in bijlage.

Er werd een taal en legistiek advies (dossier 2013-297) geformuleerd.

Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en aan de bijhorende memorie van toelichting;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor economie, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de SARO en de SERV, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;

De Minister-President van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van
Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid

Kris Peeters

De Minister voor Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Philippe Muyters